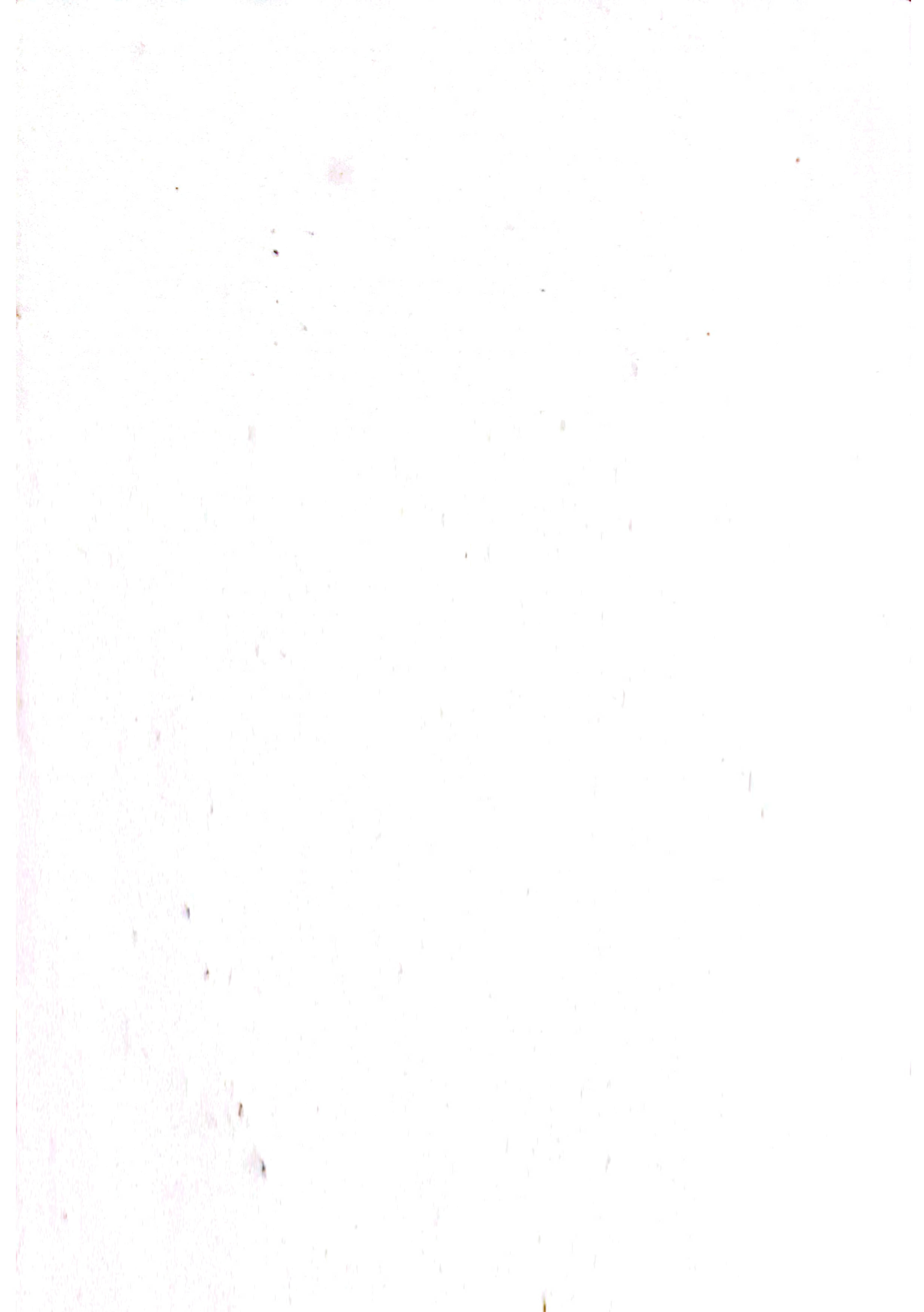

Котки
спусьви

34 ОУН

М. В. МАТВІЄЙКО

Литературні
статті
з 40-х років

КНИЖКОВО-ЖУРНАЛЬНЕ ВИДАВНИЦТВО
ЛЬВІВ — 1962

Брошура, яку ви тримаєте в руках, шановний читачу, містить статті колишнього відомого націоналіста, члена проводу, керівника референтури Крайового зв'язку так званих Закордонних Частин ОУН Мирона Васильовича Матвієйка. Він виступив з цими статтями в газеті «Вісті з України», що є органом Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном.

М. В. Матвієйко, будучи сам у минулому одним з чоловік ватажків Організації українських націоналістів, близько знав С. Бандеру та його оточення, в силу свого службового становища мав доступ до таємниць, які старанно приховувались від рядових оунівців та української громадськості на чужині, в багатьох випадках брав особисту участь чи був свідком брудних чорних справ проводирів ЗЧ ОУН. Тому його сповідь викликала жвавий інтерес серед українців за кордоном, допомогла побачити ганебну діяльність націоналістів — запеклих ворогів українського народу — в справжньому світлі.

Звичайно, ми не можемо поділяти всіх положень і думок, висловлених М. В. Матвієйком. Але виступи його, безперечно, матимуть інтерес для радянського читача, як документи, що викривають антинародну діяльність українських буржуазних націоналістів, вірних прислужників імперіалізму.

ДО ЧЛЕНІВ І СИМПАТИКІВ ОУН ТА ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ЖИВУТЬ ПОЗА МЕЖАМИ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Звертається до вас громадянин Української Радянської Соціалістичної Республіки Мирон Васильович Матвієйко, колишній член проводу, керівник референтури Служби безпеки, керівник референтури Крайового зв'язку так званих закордонних частин ОУН, який у 1951 році за завданням проводу і особисто Бандери прибув на Україну нелегальним шляхом для налагодження зв'язку з керівництвом оунівського підпілля і передачі його свіжих вказівок і замовлень по веденню шпигунства проти Радянського Союзу.

Я народився в 1914 році в с. Беремівці, Зборівського району, Тернопільської області, в сім'ї священика. Вступаючи в 1930 році шістнадцятирічним хлопцем в лави юнацтва ОУН у Львові, свято вірив, як і багато українських юнаків і дівчат того часу, в те, що ОУН і її тодішній вождь Євген Коновалець

покликані самим провидінням божим дати
визволення нашій батьківщині — західноук-
раїнським землям з-під гноблення польських
панів і капіталістів, покликані створити Укра-
їнську, самостійну соборну державу. З того
часу я пройшов шлях в націоналістичній
організації від члена-юнака до члена про-
воду ЗЧ ОУН... Я був серед тих, хто очолював
організацію, я бачив її гасла, її діла. Я у
свій час разом з Бандерою, Стецьком, Ленкав-
ським, Лебедем та іншими чоловічими діячами
творив її політику і, таким чином, мав мож-
ливість бачити ОУН зсередини, такою, якою
вона є в середовищі її зверхників.

Більш ніж половину свого життя, своєю
юність, свою молодість, найкращі роки зрілого
віку я віддав справі здійснення націоналістич-
них кличів і ідей. І ось сьогодні, звертаючись
зараз до вас, дорогі земляки, я оглядаюсь на
пройдений шлях, ставши обіч нього. Він не
привів мене до жаданої мети, і, що характер-
но, чим вище я піднімався щаблями оунів-
ської драбини, тим менше залишалось націо-
налістичної політичної романтики. Діставшись
вищого щабля і опинившись на Україні, я
зрозумів, що кращі поривання молодості про-
пали дарма. Куди більше, з великою при-
крістю доводиться констатувати, що довгі
роки перебування в лавах ОУН — хотів я того

чи не хотів — вийшли на велику шкоду інтересам українського народу.

Цілком природно, ви можете запитати мене: чому саме? Хочу відповісти вам. Коли боротьбу українців проти окупантів Західної України в дорадянські часи, часто й під націоналістичними гаслами, можна зрозуміти, то діяльність керівників ОУН Коновальця, Бандери, Мельника, Шухевича вже в той час була злочином супроти українського народу. Вони, спекулюючи на національних почуттях і прагненнях західних українців, вже тоді зв'язали себе і всю ОУН з гітлерівським гестапо і «абвером».

Проте найбільшим злочином треба вважати всю діяльність ОУН проти Радянської влади, коли західноукраїнські землі були звільнені від ворогів і ввійшли до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Так довго, доки я особисто не мав можливості переконатися в тому, що боротьба ОУН проти Радянської влади на Україні велася за наказами націоналістичних вождів і провідників на догоду і насправді в ім'я інтересів ворогів українського народу, я сам, вихований змалку на тенденційно брехливій пропаганді в антирадянському ненависницькому дусі, вірив, як і багато хто з вас, можливо, вірить ще й сьогодні, в доцільність і потребу такої бороть-

би, яка, мовляв, повинна «звільнити» український народ. Від чого звільнити? — задайте собі таке питання. Від дійсної волі, рівності та братерства, які здобув український народ завдяки Радянській владі?

Не знаючи, а то й уперто не бажаючи знати фактичної правди про радянську дійсність, я вірив у те, що тільки ОУН принесе щастя українському народу. Хоч соромно за себе, проте в ім'я правди доведеться визнати, що повинен би був скоріше зрозуміти всю злочинність проводу ОУН, бо таких фактів я знав безліч, і відрізнити удавану політику від звичайної низької шпигунської його роботи. В своїй невинуватій ненависті до всього радянського, сліпо вірячи в добрі наміри націоналістичних «світочів», подібно, як, можливо, і всі ви, я вважав, що всі засоби в боротьбі проти Радянської влади, в тому числі і зв'язки проводу ОУН з чужоземними розвідками, є виправданими і доведуть до цілі. Як би красиво не писали націоналістичні провідники в газетах і трактатах про високі ідеї та боротьбу, до якої вони закликають членів організації, насправді кожний зверхник працював і працює на якусь розвідку, а всі внутрішні незгоди, всі розколи — це результат гризні за право стояти якомога ближче до ситого корита. Так воно було, так воно є. Я сам своїми

очима спостерігав цю діяльність протягом багатьох років, починаючи з того часу, коли я працював у референтурі закордонних зв'язків, очолюваній Лебедем під час гітлерівської окупації України, а особливо після закінчення другої світової війни.

Я свідок так званої «закордонної політики», цебто агентурних зв'язків Миколи Лебеда, Івана Гриньоха з гітлерівським гестапо та з румунсько-королівською сигуранцою, з мадьярською та іншими розвідками, через посередництво яких вони вже тоді домагалися зв'язатися з англійською «Інтелідженс сервіс».

Я стверджую співпрацю Бандери, Стецька, Гриньоха, Стахова Володимира, Лопатинського Юрія, Васьковича Осипа і Тюшки з гітлерівською розвідкою аж до останнього подиху «третього рейху». Ви пам'ятаєте, панове, шановні «голово» Стецько, «міністре» Стахів В., «віце-президенте» Гриньох, як у той час, коли вже труївся доктор Геббельс, ви їхали на машинах німецької розвідки в товаристві представника німецького «абверу» доктора Феля та його помічників у Баварський ліс, щоб очолити антирадянський відділ організованої Гіммлером німецької партизанки «Вервольф»? Якщо ви призабули, пане Стецько, то я нагадаю вам про те, що саме я, Мирон Матвієйко, перев'язував вам рани, які ви дістали від роз-

ривних куль під час обстрілу німецьких машин літаками ваших теперішніх американських друзів.

Про цей факт і ваші рани, пане Стецько, знає більше людей, в тому числі і відомий лікар Борис Андрієвський.

Хто може заперечити з вас, панове, такий безпрецедентний факт? Гіммлер, відчуваючи вже загибель «третього рейху» і бажаючи рятувати свою шкуру, передав англо-американській розвідці всю свою антирадянську агентуру, а також зв'язки до проводу ОУН, штабу УПА, генерального секретаріату УГВР на чолі з Шухевичем, Бандерою, Стецьком, Лебедем, Гриньохом та іншими.

Зразу ж після закінчення другої світової війни, коли трудящі Радянської України, переборюючи небачені труднощі, розруху, часом недоїдаючи і недосипаючи, заліковували рани, заподіяні фашистами, проводирі українських націоналістів посилили свою злочинну діяльність, змінивши своїх гітлерівських шефів на теперішніх американських, боннських і навіть франкістських та чанкайшістських хлібодавців.

В основу своєї політичної діяльності Бандера, Шухевич, Стецько, Лебедь, Гриньох та інші поклали шпигунство проти Української Радянської Соціалістичної Республіки. За зби-

рання вісток про політичне, економічне, суспільне і військове становище Радянської України в підпільних умовах низові члени ОУН на українських землях, обдурені і залякані бандерівською верхівкою, платили власною кров'ю, а їхні провідники за кордоном продавали цю кров за долари і за будь-яку іншу валюту на міжнародній шпигунській біржі, де панує закон: хто дав більше, той і є власником товару.

Коли український народ покінчив з рештками націоналістичного підпілля, спровокованого на Україні гітлерівцями та їх помічниками, націоналістичні лідери за кордоном, бажаючи показати перед західним світом і українською еміграційною громадськістю наявність нібито «визвольного руху» на Україні проти Радянської влади, почали засилати групи обдурених українців, яким вбивали в голову ідею «визволення» українського народу. А насправді всі заслані групи фактично повинні були розбудувати шпигунську сітку для імперіалістичних розвідок.

Але не тільки «ідейним знаряддям» користуються націоналістичні боси, залучаючи до шпигунської роботи українців на Заході, вербуючи їх у Західній Німеччині, Англії, США, Італії та інших країнах так званого «вільного світу». Більшість людей, що їх вони продава-

ли американській, англійській та іншим розвідшколам, були українці, доведені до страшного спустошення і безнадійності злидненим існуванням в еміграції.

Тепер хочу сказати про себе, про те, як я, один з керівних членів проводу ЗЧ ОУН, який жив до 1951 року зі своєю дружиною в Мюнхені, потрапив на Україну.

Більш-менш свідомим членам організації українських націоналістів добре відомі джерела здобутку грошей на антирадянську підривну роботу проти Союзу РСР.

Цими джерелами є розвідки імперіалістичних держав, і в першу чергу США. Робота проти Радянського Союзу і країн народної демократії, ким би вона не провадилась на Заході, всіляко захвалювалась з першого ж дня після війни. Ці обставини в повній мірі були використані проводом ЗЧ ОУН, який давав за гроші детальні інформаційні матеріали про Україну, видавав терористичні виступи окремих націоналістично настроєних осіб, які входили до озброєних груп у західних областях України, за рух, причому навіть революційний, проти Радянської влади. Але, якщо в перші післявоєнні роки на підтримку цих «революційних дій» американська розвідка досить щедро давала гроші, то з часом вона жадала мати все більше і більше конкретних відомо-

стей про становище на Україні. Вже в 1950 році перед проводом ЗЧ ОУН постало питання про одержання потрібних капіталістичним розвідкам шпигунських даних про Радянський Союз. Ці дані треба було за всяку ціну дістати.

Бандера і Стецько, які знали, що ніякого підпілля на Україні нема, вирішили послати мене на Україну для того, щоб передати в ЗЧ ОУН відомості про нібито діюче підпілля і нібито існуючий провід ОУН на західноукраїнських землях. Це, на думку Бандери і Стецька, дало б їм можливість гандлювати цими «інформаціями» перед чужоземними розвідками і отримувати за них гроші.

Для мене було абсолютно ясно, що Бандера і Стецько приносять мене в жертву своїм особистим інтересам та інтересам капіталістичних розвідок, але, побоюючись розправи в разі відмови, я дав згоду виконати їх завдання, а коли прибув на Україну і побачив, що в дійсності ніякого підпілля нема, зразу ж зголосився до органів державної безпеки.

З травня 1951 року по теперішній час я живу на рідній землі. За цей час я мав можливість наочно переконатися, наскільки мерзенною, брехливою і злочинною є діяльність націоналістичних центрів за кордоном та їх верховодів. Як тяжкий кошмар я згадую свою

діяльність у так званій Службі безпеки ЗЧ ОУН, яка на догоду Бандері, Стецькові та іншим членам проводу була спрямована проти українського народу і української еміграції.

Яке ж дійсне становище на Україні, що з ним я зустрівся віч-на-віч, ще як тільки моя нога, ідучи стежками злочинів проводу ЗЧ ОУН і Бандери, ступила на килим рідних лісів і полів?

Я переконався, що дійсність, серед якої живе український народ, перевершує всі сподівання, що з кожним днем переростає найсміливіші мрії.

При перших кроках на рідній землі я побачив усю безглуздість зловмисної брехні про занепад української економіки, про голод і злидні робітників і колгоспників.

Я живий свідок тих колосальних досягнень, яких досягнуто в Радянському Союзі і в УРСР. Все це є результатом усіх колосальних заходів, що їх провів Радянський уряд і які отримали загальне схвалення і вдячність всього українського народу, зокрема населення західних областей.

Грандіозна розбудова промислових центрів усієї України, особливо вугільних, газових і нафтових басейнів, спорудження численних гідро- і теплоелектростанцій, відбудова знищених і побудова нових міст, небувалий роз-

виток економіки і піднесення сільського господарства дозволили Радянській Україні виперeditи багато країн Західної Європи.

Активна діяльність Радянської України на міжнародному форумі, як однієї з засновниць Організації Об'єднаних Націй, участь України у міжнародних виставках, у тому числі в Марселі, блискучі успіхи українських республіканських хорових і танцювальних ансамблів — це безперечний атестат суверенності Радянської України.

Таким чином, сама радянська дійсність показала, що на Україні не може бути ґрунту для існування націоналістичного підпілля, а тим більше для підривної роботи шпигунсько-диверсійних груп, що їх засилають з-за кордону.

Що це так, красномовно свідчить відоме вам з преси та радіо звернення Кука Василя Степановича до Ярослава Стецька, Миколи Лебеда, Степана Ленкавського, Дарії Ребет, Івана Гриньоха та до всіх українців, що живуть за кордоном.

Можливо, дехто з вас має деякі сумніви щодо розповіді Кука про дійсне становище на Україні, то я ще раз хочу ствердити, що це правда, і сказати з цього приводу кілька слів.

Давно вже всі, хто засліплений у свій час

гаслами націоналістичних провідників, вірячи, що ті справді кличуть на чесний бій український народ, розібралися, що й до чого, переконались, що їх найкращі сподівання може здійснити лише Радянська влада, і зараз залюбки трудяться, щоб примножити славу своєї Батьківщини. Цієї правди бояться верховоди ОУН і роблять усе можливе, щоб приховати її перед членством, а тому не дивно, що навіть я, член проводу, став жертвою обману Бандери, Стецька, Ленкавського і тієї брехливої пропаганди, співавтором якої в свій час був і я, яка протягом років кричить про невдоволення українського народу рідною владою, про масові репресії і розстріли, про голод і злидні на Україні. А що вже говорити про низових націоналістів і всю трудову українську еміграцію, які ще й сьогодні знаходяться в полоні цього організованого злочинного обману.

Зустрівшись віч-на-віч з щастям українського народу, якого він досяг у Радянській Батьківщині, я прийшов до твердого висновку, що найважчим злочином було б руйнувати його, як цього вимагали постійно від мене й інших Бандера, Стецько, Підгайний і провід ЗЧ ОУН.

Я зрозумів, що той, хто бажає щастя власному народові, не сміє виконувати накази тих

політичних авантюристів, які, жонглюючи перед очима членів і симпатиків ОУН високпарними гаслами про боротьбу за самостійну Україну, насправді розчинили і розмісили багно розколів, гризні, міжусобиць, щоб тільки задовольнити власні вождівські амбіції та пристрасті, і в такий спосіб мати змогу перекочовувати від американської розвідки до англійської, від англійської — до італійської, а там ще й до боннської, і наввипередки один перед одним ставати торговцями-продавцями живого товару — голів своїх друзів.

Через те я, колишній член проводу ЗЧ ОУН, який протягом багатьох років був невідступним співпрацівником Лебеда, Гриньоха, Бандери, Стецька, Ленкавського і якому було доручено зміцнити рештки націоналістичного підпілля на Україні, в ім'я правди перед совістю народу, власною і перед вашою, дорогі друзі, заявляю, що вже майже десяток років ніяких навіть решток націоналістичного підпілля не було й нема. Український народ прозрів, зненавидів ОУН і УПА за всі лихоліття і страждання, принесені йому в попередні роки групами націоналістів-терористів, які виконували волю німецьких фашистів, а пізніше — американських імперіалістів.

Через те я хочу ще раз ствердити, що всі, хто галасує про наявність ще сьогодні хоч

би й залишків націоналістичного підпілля на Західній Україні, всі ті, які вдавалися і вдаються до обману еміграційної громадськості нібито існуванням боротьби на Україні, — це насправді найзапекліші вороги українського народу. Вони своїм підлим обманом хотіли хочуть переконати широкі еміграційні маси в потребі такої боротьби, прагнули і прагнуть спровокувати їх на підривну діяльність проти Батьківщини, а самим поживитися досхоchu на цьому і добитися кар'єри перших холуїв у ворогів українського народу. Ось кому завдячують своєю неславною загибеллю багато з тих які, давшись зловитись на гачок націоналістичного обману, гнані злиденним еміграційним життям, пішли на Україну зі зброєю в руках.

Такою є правда про всі дії керівних органів і самих націоналістичних формацій ОУН з самого початку їх існування. Її я маю потребу довести до вашого відома, дорогі мої друзі і співвітчизники, і це перш за все задля вашого-таки добра. Звичайно, в один раз не розкажеш про всі колізії в проводі, починаючи з гризні за портфелі і кінчаючи розпустою провідних членів ОУН, які я мав змогу на власні очі бачити і на що, як, можливо, і дехто з вас зараз, не звертав уваги. Але про це я ще матиму нагоду розповісти вам, дорогі земляки.

Я хотів би вірити, що ніхто з вас, дорогі друзі, не стане крокувати стежками злочинів, що їх визначають ще сьогодні провід ЗЧ ОУН, президія ЗП УГВР, АБН і всі інші націоналістичні формації, кидаючи вас в обійми ворожих розвідок, даючи вам завдання займатися шпигунством проти рідної Батьківщини — Української Радянської Соціалістичної Республіки.

З щирим бажанням вам щастя.

ПРО ТАК ЗВАНИЙ «ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД» АБО ПРО СИТЕ КОРИТО БАНДЕРИ, СТЕЦЬКА І К°

Приємно буває дізнатися, що твої співвітчизники, в який би закуток світу не загнала їх доля-мачуха, докладають великих зусиль, щоб зберегти своє національне обличчя, народні традиції на чужині.

Відриваючи собі з рота, вони намагаються дати свою лепту на спорудження українських шкіл, сиротинців, робітничих та народних домів тощо.

З цього і користуються всілякі націоналістичні вожді і вожденята, самозвані прем'єри, провідники, гетьманичі та їм подібні, які, граючи на національних почуттях трудового українства, впродовж десятиріч установлюють, збирають і накладають на українців, що живуть за межами рідної землі, безліч всіляких «позичок» та так званих «національних датків».

Дорогі співвітчизники, ви вже не раз мали нагоду переконатися, — як часто і за якими обманливо-підступними підшептами крокувала ваша легковірна жертовність.

Нерідко тверезі голоси в різні роки били на сполох, вказуючи на всіх «одинокі уповноважених», які обманом збирали всі ті «визвольні фонди», «національні датки» тощо.

Що ж, може зайвим буде поново копирсатися в смітнику минулого?

О, ні!..

Мабуть, знову світять пусткою бездонні кишені всіляких вождів, провідників і лідерів, бо вони знов-таки, як видно з газетних повідомлень, не соромляться затіювати грабіжницькі збіркові акції...

Отож і я б'ю **на** сполох. Схаменіться, дорогі співвітчизники, члени і симпатички ОУН і ЗП УГВР!

Ні гроша більше цим політичним дурисвітам, лицарям широкоорганізованого обману!

Насправді ж бо Василь Кук у своєму виступі по радіо і в пресі ствердив, а поряд з ним і я ще підтверджую, що на Україні вже давно немає ніякого націоналістичного підпілля. А президія ЗП УГВР, провід ОУН, АБН та інші умільці випомповували гроші з гаманців своїх співвітчизників; випомповува-

ли десятки, а чи не сотні тисяч доларів. І все це під облудними гаслами на підсилення «краєвої боротьби», яка існувала тільки в уяві цих політичних дурисвітів. Куди ж ділися всі ці астрономічні суми?

Звичайно, туди, куди дівалися всі астрономічні пожертви членів і симпатиків ОУН, що їх зуміли Бандера, Стецько, Лебедь, Ленкавський та інші видурити з того часу, коли перегризлись з Мельником і його ПУН.

В кожному разі на Україну на підсилення «краєвої боротьби», якщо і були спрямовані, то тільки дрібні мідяки з цього скарбу, політого потом українських емігрантів-трудоарів.

Я це стверджую з якнайбільшою рішучістю.

На таке моє ствердження хтось може сказати: Бандера, а там ще й Лебедь, з своїм ЗП посиляли ж зв'язкових і озброєні групи на Україну, а на це хіба не треба було видавати колосальні суми грошей?!

Слушне зауваження. Тільки що кожна висилка в Україну чи то зв'язкових, чи озброєних груп, організовувана Бандерою чи Лебедем, не тільки не поменшувала скарбу, видуреного з лепт еміграційної громадськості, а, навпаки, приносила чисті і чималі зиски. Слив, чи не кожную відправку людей на Україну щедро фінансували ворожі нашій Батьківщині розвідки.

Таким чином, навіть з точки зору тієї моралі, яка наказує «поборювати все радянське», наведені вчинки Бандери, Лебедя, Стецька, Ленкавського та інших, спрямовані на свідоме, постійне ограблювання членів і симпатиків ОУН і ЗП УГВР заради власного зиску цих ватажків, є злочином і кари гідні.

Куди більше, оцей їхній перший злочин супроти своїх симпатиків породив другий, ще більший, який довічною ганьбою лягає на ОУН та УПА, який викарбував ганебне тавро шпигунів і диверсантів на всіх тих, що далися зловити себе на гачок облудних закликів про потребу боротьби за відновлення так званого УССД і пішли зі зброєю на Україну.

Проте даймо мову деяким фактам:

Весною 1948 року мене було призначено референтом краєвого зв'язку, отже членом Проводу ЗЧ ОУН, а поряд з тим ще й провідником особливого, таємного штабу для підготовки і проведення акції, зареєстрованої в особливих списках Бандери під зашифрованою назвою «Богун».

Завданням цього штабу було підготувати озброєні групи ОУН для висилки в Україну в зв'язку з загостренням (саме в той час) міжнародної політичної обстановки.

Звичайно, вже підготовка і висилка такої озброєної групи зв'язкових до генерал-гаупт-

Мана Шухевича вимагала неабияких фінансових витрат.

Бандера ж, наділивши мене такими відповідальними постами і доручивши здійснення таких широко задуманих планів, не тільки не відпустив ламаного гроша, але й найвиразніше дав до зрозуміння, що і висилка зв'язкових до Шухевича, і проведення акції «Богун» повинні, і це якомога найшвидше, заповнити порожнечу Торрічеллі в сейфах каси ЗЧ ОУН.

На таємній нараді трьох (Бандера, Тюшка Осип і я) провідник всієї ОУН виложив свої биті карти на стіл: його улюблений друг Микола Климишин довів на конкретному прикладі, що порожнечу Торрічеллі можна створити і там, де мається до діла з грубими мільйонами організаційних грошей; коротше кажучи Климишин допровадив фінанси ЗЧ ОУН (за проміжок нецілого року) до повної руїни.

До того я знав, що золотий і брильянтовий фонд ЗЧ ОУН зазнав деякої метаморфози в руках спритного новітнього алхіміка Климишина і його помічників. Але ніяк не підозрював, як, зрештою, і всі члени ОУН, що Климишин міг допустити аж такого злочину, щоб довірені йому, як фінансовому референтові ЗЧ ОУН, організаційні гроші і вартісні запаси, довести до цілковитої катастрофи.

Які ж джерела цих вартісних резервів?

Золотий і доларовий скарб ЗЧ ОУН вперше побачив світ в роки гітлерівської каторги в Західній Україні, народжений і вирощений з датків членів і обдурених симпатиків ОУН і УПА (я не беру зараз до уваги подачки Абвера, про що я ще буду мати нагоду вам розповісти), щоб фінансувати закордонні представництва ОУН і УГВР, щоб створити їм матеріальну базу антирадянської діяльності. В тих лептах не просто їх гроші, а датки їхньої крові, вони давали їх на заклик Проводу з вірою в те, що спричиняться до покращання долі власного народу.

І саме вістка, подана мені ще Бандерою про спекуляції, шахрайства, а то й просто крадіжки правої руки Бандери Миколи Климишина, впала важким обухом навіть на мене, хоч я вже зумів до того приглянутися не до одних дивовижних злочинних махінацій оточення Бандери, Лебеда, Стецька і Проводу і був приготований на несподіванки.

Але не тільки датки крові обдурених крайовиків були передані у безконтрольне віддання Климишину.

Продовж повоєнних років Бандера, Стецько, Лебедь, Ленкавський і всі інші «одинокі уповноважені» видерли підступно, під прикриттям високолітаючих лозунгів про допомогу «воюючій Україні», «на фонд УПА» і т. ін.

і т. п. від членів і симпатиків ОУН і ЗП
УГВР, від скитальців-ізгоїв астрономічні су-
ми грошей, які визначалися мільйонами німе-
цьких марок!

Климишин Микола (з доручення і з відо-
ма самого Бандери) проводив різні карколом-
ні фінансові спекуляції, він перелив чимал
частину доларів з каси ОУН в таємні мішечки
своєї любимої матрони, прикрасив золотом
брильянтовими перснями її ласі, злодійські
пальці, обвантажив її вуха і своєю брудну со-
вість смарагдами в платиновій оправі. Вже
тоді я кинув виклик Бандері.

Я зажадав, щоб цього розтратника і злодія
притягли до найстрогішої відповідальності
щоб віддали ще раз організаційному судові
не дозволили втікати за океан із скринями
організаційного майна, яке він поспішив (зви-
чайно, надавши йому заздалегідь зміненого
вигляду) переназвати посагом своєї дружини
приватним добром свого рідного брата.

Я пригадав Бандері, що вже раніше (ще
як референт СБ) я був вручив йому і органі-
заційному судові прямі, підтверджені свід-
ками докази того, що Микола Климишин до-
пустився розтрати організаційних грошей на
суму сливе не півмільйона німецьких марок.
Між свідками були не тільки члени і не чле-
ни ЗЧ ОУН (як Любрик Гладкий і співжилець

Климишина, прізвище якого я призабув), а навіть німці.

Куди більше, я висловив своє обурення з приводу того, як можна було вже тоді не взяти до уваги такого сигналу сполоху і надалше довіряти Климишину організаційні фінанси, коли були шанси бодай в мінімальній мірі врятувати їх.

Та, незважаючи на те, що ревізія фінансових книг недвозначно ствердила, що права рука Бандери, фінансовий референт ЗЧ ОУН Микола Климишин є розкрадачем і злодієм, Бандера обмежився тим, що доручив йому передати порожню касу ЗЧ ОУН в інші руки. Для мене було тоді й залишилося досі нерозгаданою загадкою, чому Бандера, а з ним Тюшка Осип, Стецько і Ленкавський свідомо покривали всі ці злочини Климишина.

Вони не припинили його дальших махінацій, коли достали від мене сигнал сполоху. Бо навіть на власні очі побачивши порожнечу в касі ЗЧ ОУН і діставши незбиті докази вини Климишина, взяли його під свій захист і нагородили, ніби за заслуги, особливим імунітетом! Вони не те що не дозволили притягнути його до відповідальності, а ще й вручили йому таємний наказ про призначення його на пост члена теренового Проводу ЗЧ ОУН у США!

А член ЗЧ ОУН Матійців, якому було доручено провести ревізію книг Климишина, довідав, що Климишин, щоб затерти сліди своїх шахрайств, повиривав цілі картки з фінансових каталогів, а інші записи захляпав чорними чортиками так, що й сам чорт не зміг би розібратися — які суми, коли і на що були видані.

Щоправда, тоді Бандера і Тюшка відслонили були мені крайочок тієї загадки. Вони мене втаємничили в те, що притягти Климишина до відповідальності — це рівнозначно з тим, що пустити воду на млин опозиції, яка зразу б дістала аргумент для компрометації самого Бандери.

Їхні висновки не були позбавлені своєрідної логіки.

Бандера відібрав був скарб ОУН з допомогою боївки з рук Зенона Марцюка, коли той поплівся за Лебедем до опозиції.

Коли Степан Бандера відібрав скарб і в порозумінні зі Стецьком і Ленкавським передав Климишину, та ще й допустив до того, що той сливе не за десять місяців задемонстрував, як замість золота, брильянтів, доларів і мільйонів марок можна в касі залишити тільки довжелезні стовпці цифр у фінансових каталогах, при тому не видавши ні гроша за призначенням, то ж, звичайно, чи міг він —

провідник ОУН не уявити себе поруч свого протеже на лаві підсудних?

Ось чому Бандера наказав мені строго держати язика за сімома колодками, щоб афера Климишина не стала нищівною зброєю в руках опозиції проти нього самого, проти Стецька, Ленкавського і проводу ЗЧ ОУН.

Проте на скільки замків не замикав би Бандера мої вуста, моя совість не змогла замовчати такі злочини.

Моє обурення було вже тоді доступне багатьом моїм друзям із ЗЧ ОУН. Воно, злившись з їхніми, не меншими обуреннями, могло вже тоді розлитись в бурхливий океан, який зумів би затопити довічною ганьбою не тільки злочинців типу Климишина, але й всіх тих, хто свідомо покривав його і йому подібних.

На жаль, тоді цього не сталося. Не сталося через те, що я, як і мої друзі, знаходився ще в полоні віри в потребу «боротьби в краю» і був глибоко переконаний, що Степан Бандера є символом тієї боротьби і тому не може стати об'єктом публічного нап'ятнування, навіть заслуженого.

Можливо, що в багатьох друзів, з якими я тоді поділився думками про злочини Климишина, не знайдеться тепер мужності, щоб підтвердити публічно мої обвинувачення. Але я заздалегідь радію, що вони (всі без винятку)

бодай самі перед своєю совістю ще раз при
знають, що те все, що я зараз доводжу до
публічного відома, є дослівно те саме, чим
ділився з ними тоді, коли ще ми, однаков
обманені, разом, засліплено, крокували слі-
дами Бандери, Стецька і Ленкавського...

А ось інша жахлива ілюстрація фінансово-
«драми» ОУН.

Це було на тій же таємній нараді трьох
в Мюнхені весною 1948 року. Звітував Тюшка
Він саме був повернувся з таємної місії, з
якою вислав його Бандера до одного з най-
перших гітлерівських агентів, члена Провод
українських націоналістів правої руки Євгена
Коновальця, духовного натхненника Банде-
ри в першому розколі ОУН — Ріка Ярого
Недовго до того він щасливо перекочував
радянської до англійської зони Австрії. Пре-
красно знаючи, що український народ ма-
право притягнути його до відповідальності
Ріко Ярий втік з свого замку в Гльогніці під
Віднем. Цей замок, як і маєток в околицях
Берлінфанкельзее, він придбав за накрадені в
ОУН гроші з так званого «визвольного фон-
ду».

Проте Ріко Ярий прикидався сливе не жеб-
раком, який з голою душею ледве вирвався
з-поза «залізної заслони».

Ріко Ярий запевнив Бандеру в тому, що

він з нетерпінням чекає того щасливого моменту, коли всевишній накаже більшовикам забратись з Австрії — тоді він, Ріко, зможе повернутися в свій замок в Гльогніці і відкопати в підвальних стінах замку останню частину скарбів ОУН, які замуровані там, і повернути кількадесят тисяч доларів в руки законного власника — провідника ОУН.

Про які ж це грубі тисячі доларів йшла тоді мова?

...Вони лежали в сейфах швейцарського банку. Їх могли вибрати звідти тільки дві особи: Степан Бандера або Ріко Ярій. Він це і порадив був своєму коханому другові Бандері вложити їх туди, саме на таких умовах.

Чому Степан Бандера послухався його, лишається таємницею, одну частину якої він вже забрав з собою в могилу, а другу, треба сподіватись, сам Ріко перекаже поколінням під виглядом нової баєчки. Зараз ми не беремося розкривати суть того, чому Бандера так безкритично слухався всіх підшептів Ріка Ярого. А ось покривало тайни, в яке зав'язали свій спільний таємний пайок Бандера і Ярій, відкриваємо...

Зараз, після першого розколу в ОУН, який мав місце напередодні віроломного нападу гітлерівських орд на Радянський Союз, провід ОУН під керівництвом Бандери розгорнув ши-

року кампанію по збиранню датків на «визвольний фонд» серед українських емігрантів. Вже тоді Бандера, Лебедь, Стецько, Шухевич, Ленкавський запродали свої душі, а тим самим і цілу ОУН (хотіла вона того чи ні) гітлерівському Абверу. Всі тодішні основні «визвольні» акції, які провадилися під керівництвом Бандери, були щедро фінансовані шефами гітлерівської військової розвідки. Щоб не бути голослівними, покличмо в свідки деякі приклади, а саме: «визвольні» операції батальйону «Нахтігаль» на чолі з гауптманами Шухевичем і Побігущим та під духовною опікою Гриньоха; похід на Схід членів ОУН зі спецзавданнями в лавах перекладачів при різних штабах гітлерівських військових з'єднань тощо.

Невже ж на це були потрібні гроші, видерті обманом в українських селян і робітників, що працювали на гітлерівській каторзі?

Фашистська розвідка забезпечила кожного вояку батальйону «Нахтігаль», кожного дольметчера обмундируванням, зброєю, харчами. Ще й за кожного перепало Бандері стільки, що він міг фінансувати і «тріумфальний» в'їзд (на гітлерівських машинах) пана «прем'єра» Стецька до Львова і марші похідних груп у напрямі Золотоверхого!

А де ж ті суми, які виплатили були гітле-

рівці Бандері за розвідувальні інформації до моменту віроломного нападу на нашу Батьківщину? Лишки з них, в розмірах кількадесять тисяч доларів, опинилися за порадою Ріка Ярого в швейцарському банку. Ріко Ярій поклав на ці гроші свою юдину руку, присвоївши їх собі як плату за ту роль, яку відіграв у першому розколі ОУН. Це сталося незадовго після того, коли Бандера, доставивши гітлерівській розвідці потрібні інформації про становище на Західній Україні, віддав багато своїх прихильників — членів ОУН як спільників — нацистам для здійснення їх чорних планів по віроломному нападу на Радянську країну.

Тепер залишається ще згадати, чому Бандера втаємничив тоді мене в ці злочинські вчинки свого духовного натхненника? Він хотів, щоб я набрав довіри до вигадки Ярого про долари, що замуровані в стінах його замку. І ось чому: він же був змушений накреслити мені ту жахливу картину фінансової катастрофи ЗЧ ОУН, що її спричинив Микола Климишин. Адже, призначивши мене на пост референта краєвого зв'язку і провідника штабу акції «Богун», Бандера не тільки не вручив мені ні пфенінга, але недвозначно дав зрозуміти, що висилка людей в край повинна, в першу чергу, відкрити шлях новому касирові ЗЧ ОУН до доларових джерел американської

розвідки. До речі, на тій нараді Бандера
Тюшка познайомили мене і з заходами, що
були вже зроблені в тому напрямку, щоб чер-
гових кандидатів на зв'язкових до краю було
zareestrowano як американських шпигунів...

Але все ж таки, щоб створити мені бодай
ілюзії його провідницьких клопотань про фі-
нансове забезпечення такого важливого відтін-
ку організаційної роботи, що його він мені до-
ручив, Бандера взявся запустити мені пере-
очі мильних пухирків щодо схованих доларів
Ярого. Будь-що-буде — це, мовляв, теж були
гроші, призначені колись на фінансування по-
дібних зв'язкових і похідних груп на Украї-
ну. Бандера так і сказав мені: «Цей долларо-
вий фонд наново призначую на підсилення
краєвої боротьби і на матеріальне забезпечен-
ня людей, які підуть туди».

Яка щедрість провідника ОУН!

Від мене вимагалось фактично дуже мало
повірити у байку Ярого і Бандери і погоди-
тись організувати відправку людей по долла-
ровий скарб ОУН, замурований в підвальних
стінах замку в Гльогніці, в радянській зоні
Австрії. Проте я запропонував попросити Ріка
Ярого розповісти свою байку особисто перед
організаційним судом і відповісти за свої кра-
діжки так, як цього вимагали закони ОУН.

Але чи міг на це Бандера пристати? Ні!

Таким чином тоді народився ще один його наказ, даний мені: «Тайну про доларовий пайок Ріка Ярого зберегти до могильної дошки».

В той час стала мені перед очима великим знаком запитання і інша нерозгадана головоломка суми в п'ятдесят мільйонів радянських карбованців. Їх історія майже аналогічна з «фондом» Ярого. Джерело обох згаданих астрономічних сум теж саме — гітлерівська розвідка.

Перша з них була виплачена напередодні воєнного нападу на нашу Батьківщину Ярому і Бандері. До другої мали необмежений доступ Гриньох і Лебедь напередодні розгрому гітлерівських орд і катастрофи третього Райху.

Пробачте, я згадав про нерозв'язану загадку суми п'ятидесяти мільйонів. Насправді ж йдеться тільки про сорок п'ять мільйонів. Доля п'яти мільйонів мені відома: їх забрали були для Шухевича зв'язкові Бандери, Лебедя і Стецька — Юрій Лопатинський і Демид Чижевський, коли восени 1944 року супроводили за лінію фронту на німецькому військовому літаку капітана Кірша, делегатів гітлерівського Абверу і особисто Гіммлера на переговори до генерального секретаря УГВР, головного командира УПА.

Про те, що гітлерівська розвідка призначи-

ла на фінансування «визвольної» боротьби УПА ОУН 50 мільйонів радянських карбованців і що Гриньох, а через нього Лебедь мали безпосередній, необмежений доступ до них, стало мені відомо від доктора Феля, представника гітлерівського «Фронтауфклерунгскомандо 201». З ним то і підтримував офіційні зв'язки віце-президент УГВР і член Проводу ОУН, як представник президії УГВР, штабу УПА і Проводу ОУН Іван Гриньох. Те саме підтвердив тоді і сам Гриньох. На той час я був провідником охоронно-розвідочної служби при референтурі закордонних зв'язків, очолюваної Лебедем.

Пізніше, в зв'язку із згаданою нарадою трьох, Бандера мене впевнив, що в книгах скарбу ОУН, що його він відібрав був у Марцюка Зенона, нічого не говорилося про ті 45 мільйонів. Значилось тільки, що віце-президент УГВР Іван Гриньох і секретар закордонних справ УГВР Микола Лебедь могли б в'яснити українській еміграційній громадськості — куди ділися ті 45 мільйонів карбованців! Тільки вони!

Я міг би хіба допомогти їм дещо пригадати. В той час, коли вони мали доступ до тієї суми, деякі довірені люди з оточення Гриньоха інтенсивно вимінювали карбованці на долари і золото на чорному ринку Кракова.

Ось вони — незаперечні факти, які трохи відкривають брудне рядно, що прикриває чорні і запроданські душі так званих «борців за Україну», але які насправді є слухняними агентами іноземних розвідок і зажерливими гендлярями, які торгують своїми співвітчизниками на чужині, одержуючи за це юдини долари і марки.

Розповідаючи вам, дорогі земляки, ці факти, про які я знаю з перших джерел, я хочу відкрити вам очі на те, куди йшли ваші потом і мозолями зароблені пожертви, які ви відривали від себе, я хочу, щоб ви зрозуміли, що існування і діяльність всіх угруповань на чужині обумовлена їх активною участю у ворожих чужоземних розвідках, які фінансують і підтримують націоналістичних запроданців-верховодів, бо всіх їх єднає одне — ненависть до радянського краю.

Так не давайте ж обдурити себе, не ставайте роздрібною монетою у брудній грі, що ведуть за вашими спинами, але за ваш рахунок ваші вороги — проводирі великих, так званих націоналістичних угруповань ОУН, АБН тощо вкупі з їх чужоземними хазяями. Пам'ятайте, що націоналістичні гасла є камуфляжем, за яким вони приховують своє зрадницьке гендлярське єство.

ТІНЬ БАНДЕРИ

Степан Ленкавський (організаційний псевдонім — Залужний) широко відомий в націоналістичному середовищі під кличкою «Професор». Саме він, оцей підстаркуватий і хитруватий «аскет» — невідступний, як тінь, в усіх вчинках Бандери. Він любить удавати з себе, так би мовити, філософа — такого собі древнегрецького Діогена, що весь час сидів у бочці і прославився своїм аскетизмом.

На тлі найтемніших справ Бандери ця тінь крокує пліч-о-пліч із своїм власником, навіть є не його відбитком, а його часткою, близнюком його «я». Ну, а хто ж не знає кривавих і підступних справ Степана Бандери?

Багато злочинів зробив він проти українського народу. Будучи гітлерівським агентом, він і очолюваний ним Провід перепродував чужоземним розвідкам українських націоналістів, які сліпо йшли за своїми верховодами, виконуючи чорні акції проти рідного народу.

А гроші за це від гітлерівців через посередництво Ярого одержував Степан Бандера. Якщо простежити за вчинками Бандери, то стає зрозумілим, що навіть націоналістичні ідеї для нього були ширмою, за якими ховалось бажання бути самодержавним царком на Україні, навіть якщо для цього треба стати фашистським блюдолизом і знищити український народ.

Бандерівці вбивали не лише тих українців, які були проти них або відмовлялись співробітничати з ними, а навіть і своїх однодумців-націоналістів. У Бандери була своя служба безпеки, де складалися списки жертв. Як свідчить Б. Михайлюк у своїй книжці «Бунт Бандери», яку я нещодавно прочитав, бандерівці вбили близько 400 українських націоналістів з групи Мельника. І все це заради того, щоб не втратити лакейську службу у Гітлера, щоб не дати іншим націоналістам переплюнути його, Бандеру. Він вбивав і своїх братів по крові, і однодумців, аби лише серед гітлерівських лакуз бути холопом № 1.

І його служіння було відзначено. Коли фашистське військо у червні 1941 року увійшло до Львова, воно привезло на своїх автомобілях і бандерівців, які «сформували уряд» на чолі з Ярославом Стецьком, який проіснував лише кілька днів.

І по всьому чорному шляху за Степаном Бандерою йшов його вірний помічник — другий Степан — Ленкавський. Немає майже жодного злочину Бандери, в якому не брав би активну участь і цей, другий Степан.

Хто знає Ленкавського, може навіть здивовано вигукнути:

— Не може бути! Темні справи — і «професор»?!

До речі, хто ж присвоїв йому цю вчену ступінь? За які «наукові» роботи?

Тепер вже всі знають з прогресивної преси, зокрема з канадської газети «Українське життя», що Степан Ленкавський допомагав Дуайтові Ейзенхауерові провести так званий «тиждень поневолених націй». Перебуваючи в Нью-Йорку, він загостив до Джерзі Ситі, де «вділив» націоналістичній газеті «Свобода» своє «інтерв'ю». Поміщуючи це «інтерв'ю», «Свобода» назвала його «професором». Бандерівський «Гомін України» в Торонто, пердруковуючи це «інтерв'ю» з «Свободи», випустив титул «професор», тільки назвав його «головою» ЗЧ ОУН.

Народився він в сім'ї греко-католицького ксьондза на Галичині. Там діяла тоді українська терористична організація, яку організував полковник Євген Коновалець. Цей «діяч», до речі, був німецьким агентом. Коли панська

Польща в 1939 році припинила своє існування, Ленкавський втік до гітлерівців. Далі він активно продовжує свою націоналістичну діяльність у Кракові, де знайшли тоді собі притулок українські націоналісти різних напрямків. Коли в лютому 1940 року Бандера і його найближчі поплічники скликали так званий з'їзд і сформували на ньому свій «Революційний Провід», в склад якого ввійшло 15 чоловік, то одне з перших місць серед них займав Степан Ленкавський. Він одержував важливі доручення цього «Революційного Проводу», грав не останню роль у розколі ОУН. Це саме Ленкавський разом з Шухевичем їздив до Берліна з ультиматумом до Мельника. Вірні слугаки Бандери, вони жадали, щоб Мельник зрікся свого «фюрерства» в організації українських націоналістів на користь Бандері.

Коли боротьба між мельниківцями і бандерівцями набрала серйозних розмірів, Ленкавський в ній відігравав важливу роль.

Він був близьнюком «я» Бандери, коли вперше кололи ОУН. Він був ідеологом того розколу, трубадуром евангелії донцівського націоналізму. Був він і на чорній раді, яка виносила смертні вироки членам Проводу українських націоналістів, що не захотіли прилучатися до «бунту» Бандери — Сенику, Сці-

борському, Борановському. Ця рада кинула в обійми братовбивчої різанини лави ОУН.

Ці факти й активну участь в них Ленкавського ніхто заперечувати не може.

Це вони — обидва Степани — задушевно перешіптувались, обмірковуючи «геніальні» плани «спільного походу» з гітлерівськими ордами на схід! Перелічити всі обставини, за яких Степан перший і Степан другий були особою і тінню, неможливо в одній газетній статті.

Ленкавський весь час держався Бандери, як реп'ях кожуха. І хоч пізніше бандерівська «п'ятнадцятка» почала розлітатися — від неї відскочили Микола Лебедь і Володимир Стахів, — Ленкавський залишився при «вождю», за що той назначив його «шефом» СБ (служби безпеки).

Я хочу застерегти тих, хто ще вірить в чесність і порядність Степана Ленкавського, хто є жертвами трагічного непорозуміння, або спритного обману. Насправді ж бо Ленкавський, як і Бандера, заплямував себе кров'ю українських людей, її не змити з чорної душі, вона, як тавро, свідчить про братовбивцю.

Він не від того, щоб похверцювати своєю близькістю до простих людей. Мабуть, щоб підкреслити свою «демократичність», він ходить у рваних шкарпетках, або взагалі без

них. Він артистично виставляє це напоказ. Але не думайте, земляки, що Степан Ленкавський завжди виставляє напоказ близькість до простих людей. Я маю на увазі одну німкеню в Мюнхені, у якої він живе як... квартирант. Тут його аскетизм безслідно зника: «Діоген» вилазить з бочки... і відбувається чудова метаморфоза: «флегматичний Степан» — «Донжуан», а після нічних оргій, коньяку і німкені «професор-аскет» знову намагається бути «Діогеном».

На перший погляд доброзичним і добродушним, сливе не аскетом, ніби завжди зрівноваженим флегматиком, видається Ленкавський в очах багатьох, хто його знає.

Але цю удавану добродушність і урівноважену флегматичність з позою «аскета» я запам'ятав на другій «чорній раді» Бандери, коли вдруге кололи ОУН. Тоді Ленкавський більше самого Бандери жадав ув'язнення у бункерах, коли погрожував фізичною ліквідацією членів Проводу ОУН і ЗП УГВР — Дарії і Льва Ребетів, Логуша з дружиною, Гриньоха Івана, а пізніше навіть і Лебеда. Доля-мачуха примусила тоді і мене мимоволі бути присутнім там з обов'язку оперативного референта СБ і також бути співучасником тієї ганебної «чорної ради».

Бандера, Ленкавський, Стецько, бажаючи

в радикальний, швидкий спосіб покінчити з опозицією, а насправді бажаючи за будь-яку ціну позбутися небезпечних для них конкурентів у гризні за право самим зарепрезентувати інтереси «воюючої України» перед чужими розвідками, — шукали спільників і виконавців своїх злочинних задумів. В мені вони тоді не знайшли ні спільника, ні виконавця. А ось оцей «добродушний аскет» Ленкавський-Залужний взявся провести в життя рішення «чорної ради» з допомогою інших учасників цього чорного суду — Миколи Климишина і Романа Бичковича.

Звичайно, Ленкавський одважився на цей крок не тільки тому, що був на той час відповідальним перед Проводом ЗЧ ОУН і Бандерою за роботу СБ (я, як оперативний керівник СБ, звітував перед ним і діставав від нього всі інструкції), але в першу чергу як близнюк «я» Бандери, як той, хто безсуперечно виконував всі його доручення, незважаючи на те, йшли вони на користь ОУН, чи на її шкоду.

А скільки разів і в інших справах Проводу Степан Ленкавський грав як не першу, то другу скрипку?! Його голос завжди безсуперечно долучався до голосів Бандери і Стецька тоді, коли треба було слати на вірну загибель обдурених членів ЗЧ ОУН, слати зі зброєю

в руках на Україну в ім'я інтересів чужих роз-
відок!

На сторінках газети «Вісті з України» я
вже розповідав дещо про роль Ленкавського
в його злочинному потуранні Климишину в
розкраданні і розтраті організаційних грошо-
вих фондів.

Але чи тільки на цьому кінчається така його
діяльність? А справа крадіжок, спекуляцій,
розтрат тих тисяч доларів — фонду, створе-
ного із податків, видраних у членів і симпати-
ків ЗЧ ОУН, робітників заводів і шахт Англії
і Бельгії, нібито на висилку зв'язкових на
Україну і на фінансування «підпільної бороть-
би»?!

Хто ж допустив все це? Чи не «дорогий
Павелко» — щедрий приятель Ленкавського,
співучасник його інтимних гулянок і його ба-
гаторічний постачальник подарунків у вигляді
батарей найкращих французьких коньяків і
вин. Цей широко відомий аферист і злодій
Павло Шевчук удостоївся високого довір'я з
боку Ленкавського, який доручив був йому
створити організаційно-зв'язкову лінію між
Парижем і Мюнхеном.

Спритний спекулянт Шевчук організував
її з допомогою другого відділу Андерса і
французької поліції. Слив не два рази на

тиждень почав курсувати він між Парижем і Мюнхеном в мундирі офіцера Андерса, як зв'язковий між Проводом ЗЧ ОУН і тереновим Проводом ЗЧ ОУН у Франції. А насправді, прикриваючись плащиком вигідного для нього поста зв'язкового проводу (а головне, безмежним довір'ям Ленкавського, свого «дорогого Стефка»). Шевчук пустив в рух такі темні спекуляції і махінації, як, наприклад, організація нелегального перевозу поза межі Німеччини німецьких воєнних злочинців — гітлерівських недобитків.

«Благородна місія» спасіння бувших нацистських харцизяк, «переговори» з ними нібито від імені Проводу ЗЧ ОУН в справі фінансової допомоги для ОУН у відповідь на «добрі» послуги, проявлені при організації безпечного перевозу воєнних злочинців, і навіть хабарі в рахунок цих послуг грубих тисяч німецьких марок тощо — все це робилося з відома Ленкавського. «Дорогий Стефко» не те що не усунув афериста Шевчука з дорученого йому поста, не те що не віддав його до організаційного суду, але подбавши, щоб скандал не вийшов на ширші горизонти, ще й рекомендував Шевчука тереновому проводові в Парижі, як гідного кандидата на фінансового референта, а пізніше навіть доручив організувати нелегальну переправу організаційних

грошей з Англії і Бельгії через Францію до Мюнхена.

Шевчук взявся за цю справу — і в касу ЗЧ ОУН в Мюнхені переправлялися з Лондону лиш мідяки, а основний капітал прилипав до злодійських рук Шевчука — цього ставленика Степана Ленкавського.

Мабуть, зараз нікому не важко буде догадатися, за які відсотки купувалися подарунки у виді пляшок французького коньяку, що їх вдячний «Павелко» привозив кожного разу Ленкавському.

Але і сам «добродушний Стефко» був у курсі всіх справ. Навіть коли Шевчук зумів за одним ходом переправити з Англії через Польську банкову контору в Парижі прямо в свої і в своїх спільників кишені грубі тисячі організаційних доларів, «професор» Ленкавський і на цей раз не віддав справи до організаційного суду. Він знову зам'яв її в гурті найближчих своїх друзів, строго дбаючи, щоб не тільки члени ОУН, зокрема жертводавці, не дізналися про цей черговий удар по фінансах організації, але навіть домігся, щоб злочин Шевчука не став об'єктом розслідування СБ.

Треба визнати, що це йому вдалося здійснити. Навіть я про це дізнався вже аж тоді, коли минуло чимало часу, і коли я вже не

виконував функції референта СБ і жив у Парижі. Саме ця афера ще більш кинула ОУН в обійми чужих розвідок.

З того часу Бандера, Ленкавський, Стецько, які вже й до того вилазили із шкіри, щоб скинути Лебедя, Гриньоха і їх спільників зі стільця репрезентантів «воюючої України» перед американською розвідкою, розгорнули були скажену гонитву за зв'язками до чужих розвідок.

І ось для того, щоб не датися випередити Лебедеві і опозиції у висилці людей до Шухевича, вони надали торгівлі головами своїх друзів на міжнародній шпигунській біржі такого розмаху, який перевершив всі дотогочасні мірки.

Тоді-то оцей добродушний, зрівноважений флегматик, сливе не аскет, переконливо довів, що він, як близнюк Бандери, справді гідний прізвиська — Тінь Бандери.

Не інтересам України і українського народу присвятили вони свою чорну і брудну роботу. Хіба тим, хто вбиває один одного, навіть своїх спільників і однодумців, заради особистого благополуччя і більш вигідного поста, можуть бути дорогі інтереси нації?! Як раніше Бандера, так тепер і Ленкавський лише прикривається гаслами націоналізму, щоб обдурити українців на чужині, випомповуючи

у них гроші на свої потреби і перепродаючи їх чужоземним розвідкам, що діють проти радянської Батьківщини, проти українського народу.

Чим нижче сідає сонце, тим довшими стають і тіні. Тінь Бандери — Степан Ленкавський — швидко зростає на арені націоналістів. Але всі українці на чужині повинні знати, що справжнє ім'я Ленкавського — злочинець. Його злочинна діяльність — це ланцюг чорних зрад, підступів, шахрайств і вбивств, за які його можуть судити навіть його ж партійні однопдумці, не кажучи вже про простих українських людей, кров яких не змити з його рук.

ДОЛАРОВА АФЕРА

Невже ж йдеться про сенсаційну аферу, головною дійовою особою якої був спритний спекулянт-аферист, вірніше — просто злодій?

Слово «сенсаційна» для афери, про яку піде мова — дуже делікатне.

Зрештою, читач сам зможе підібрати найкраще окреслення, коли з рядків цієї статті дізнається, що мова йде про небуденного спеціаліста чорних ринків міжнародного масштабу, фальшивника доларів, про людину, яка ще й тепер претендує на становище керівника української націоналістичної закордонної «політики».

..Так, саме Лебедь Микола. Цей «Ярополк» окаянений, послухавшись нашіптувань свого безглузлого розуму, дописав до сторінок «історії» оунівського табору нові ганьблячі рядки як ініціатор створення друкарні фальшивих доларів.

Подумати тільки: ЗЧ ОУН — така «полі-

тична» організація — і фальшивня доларів!!!

...А втім, чи це може викликати здивування, коли «політичні» горизонти ЗЧ ОУН спрямовувались такими «політичними» ділками, як Лебедь Микола — цей майстер темних справ, який не раз доводив націоналістичний табір до грандіозних скандалів.

Як відомо, секретар закордонних справ УГВР і провідник референтури закордонних зв'язків ОУН Микола Лебедь, зв'язавши в останні місяці окупації України «самостійну» політику ганебним союзом з фашистською військовою розвідкою — Абвером, як п'яте коліща до розбитого воза конаючого гітлерівського Райху, — ледве сам зі своєю ріднею і своїм штабом докотивсь на цьому коліщаті до вічного міста — Рима.

І це коліща, гнане подувом нелюдського жаху, зупинилось аж на порозі Ватикану.

У Ватікані знайшлися високі протектори, які наділи лебедеве коліща на вісь «надійнішого» воза американської політичної розвідки, хай уже не як п'яте, але як... надцятє, проте на «почесній» для націоналістичного табору осі, на якій ще й до сьогодні воно крутиться поряд з коліщатами недобитків білогвардійщини і керенщини.

...У перших повоєнних місяцях і роках Ле-

бедь дуже частенько робив «політичні» вилазки до Мекки націонал-соціалізму — до Мюнхена (це місто провідник усієї ОУН Бандера і ЗП УГВРівці чомусь обрали як постій для себе і «проводу» та як центр усієї антирадянської діяльності).

...Вже давно ні для кого не є таємницею те, що саме стало кісткою незгоди, а пізніше — і постійних сварок між Бандерою та Лебедем.

Звичайно, не треба знати всіх подробиць, щоб зрозуміти, що основною причиною тієї незгоди, яка призвела до чергового розколу націоналістичний табір, були не якісь ідеологічно-програмові чи політичні розходження — кісткою незгоди була боротьба за право бути першим і єдиним репрезентантом «інтересів воюючої» (?) України перед американською політичною розвідкою. Так само як основною причиною першого розколу націоналістичного табору була оскраженіла гризня за право репрезентації таких же «інтересів» перед гітлерівцями.

Висвітлення тодішнього становища не є темою цієї статті. Але все ж для кращого розуміння виникнення доларової афери доведеться бодай коротко пригадати деякі факти минулого.

Бандері, а ще більше Стецькові, було дуже не на руку, що справами закордонної політики

(читай: зв'язків з розвідками) відав... Микола Лебедь, який завжди міг послатися на свої повноваження, як секретаря закордонних справ, і діяти без контролю Бандери.

Виходило так, що до Лебеда, як до керівника референтури закордонних зв'язків ОУН Бандера ще міг мати розгін, але як до секретаря закордонних справ УГВР — вже ні.

Отож Стецько, який сам мріяв зайняти місце Лебеда в УГВР і таким чином керувати зв'язками з чужими розвідками, намовляв Бандеру взяти Лебеда на хитрощі. Вони запропонували йому стати оперативним провідником ЗЧ ОУН нібито задля того, щоб замортизувати розкол, який уже з величезною швидкістю назрівав в ОУН. Насправді ж вони мріяли відгородити Лебеда від «зовнішніх» зв'язків, передавши їх Стецькові.

Лебедеві, який на початку назрівання конфлікту між Бандерою і ЗП УГВРівцями грав роль миротворця, випадало бодай робити вигляд, що він згодний таку пропозицію взяти як основу до виходу з імпасу. Він навіть зразу прийняв цю пропозицію і приступив до виконання обов'язків оперативного провідника, але коли мова зайшла про передачу його повноважень по «зовнішніх» зв'язках, то він зробив з цього предмет грубих торгів... Докладніше — стосовно своїх повноважень як

секретаря закордонних справ УГВР він не погоджувався навіть на будь-яку дискусію, а торгувався тільки довкола повноважень керівника референтури закордонних зв'язків.

Звичайно, Лебедь, з свого боку, хотів перехитрити і Бандеру і Стецька. Бажаючи тримати за собою ласий шматок — керівництво зв'язками з американською та іншими розвідками — він не був далекий від того, щоб стати свого роду диктатором ЗЧ ОУН, скориставшись із самого конфлікту.

Ці грубі торги і хитрування Бандери, Стецька і Лебеда впадали в очі всім, хто в будь-якій мірі мав до них відношення.

Наслідком таких обопільних хитрувань, як відомо, був кінець кінцем не тільки конфлікт, але й величезний розрив між Бандерою і Лебедем.

Напередодні того, як Лебедь зрозумів, що йому не вдасться перехитрити Бандеру та Стецька, і він уже готувався зректися поста оперативного провідника, я мав з ним розмову. Між іншим, я поставив йому запит, чому він береться таке робити, коли сам знає, що його згода залишитися оперативним провідником — це, по суті, чи не єдиний шанс, щоб не допустити до розколу?

Лебедь єхидно відповів, що Бандера хоче, щоб він, Лебедь, за пост оперативного провід-

ника заплатив зреченням від керівника «зовнішньою» політикою, а це — надто велика ціна за врятування єдності.

Саме за цей невеличкий проміжок часу, коли Лебедь, бажаючи перехитрити Бандеру, виконував функції «оперативного провідника», він приступив до втілення своїх темних помыслів.

Сливе чи не першим наказом Лебеда було доручення тодішньому господарчому теренового «проводу» в Німеччині Балієві закупити на чорному ринку для нього партію кокаїну та інших наркотиків, які Лебедь сам збирався перевезти в літаку американської розвідки як «дипломатичну пошту» до Рима.

Як відомо, Лебедь і Гриньох літали американським літаком з Мюнхена до Рима в товаристві Новака — свого шефа з американської політичної розвідки.

Тоді тільки я та ще деякі члени служби безпеки ЗЧ ОУН врятували від нечуваної компрометації націоналістичний табір, дізнавшись випадково, що агенти кримінальної поліції в Мюнхені тільки й чекають того моменту, коли Балій принесе гроші за замовлену партію наркотиків, щоб його зловити на гарячому.

До речі, тоді Лебедеві не пощастило перевезти до Рима наркотики, зате іншим разом він перевіз туди цінне брильянтове кільце, яке

забрав від «заарештованого» «службою безпеки» члена ОУН Чижевського Демида і на очах обурених цим с-бістів сховав у свій «міністерський» портфель. А відібрані у іншого «арештованого» Миколи Мушака коштовні поштові знаки із зображенням Дольфуса та інше — теж пустив на чорний ринок Рима.

Те ж саме було і в Братиславі в останні місяці війни, де, поряд з співпрацею з Абвером, Лебедь організовував масову купівлю-продаж польських злотих, американських доларів, золота, брильянтів та підфальшованих гестапо фунтів стерлінгів; таке він продовжував робити і в перші роки після закінчення війни у Римі, Австрії та Мюнхені.

Це він, Микола Лебедь, винуватець у смерті члена ОУН Костюка Романа, який загинув від кулі австрійського прикордонника. Це він не раз посилав його з Мюнхена через кордон до Австрії займатися контрабандою, щоб поповнити свої особисті фонди.

Це Лебедь Микола, як оперативний провідник, дав наказ тодішньому керівникові «технічного звена» Васьковичеві Осипові організувати (у великій таємниці від усього членства) нелегальну друкарню фальшивих доларів у Мюнхені на Фюріхштрассе. І Васькович втілював у життя злочинні помисли Лебеда, зреалізувавши їх продовж півтора чи двох років,

спершу під керівництвом самого-таки Лебедя, а пізніше — вже під керівництвом і наглядом Тюшки та за відомом Бандери.

Таким чином, факт лишається фактом: це Микола Лебедь надав ЗЧ ОУН, які весь час претендували бути політичним керманичем усієї української еміграції і навіть репрезентувати перед чужинцями «інтереси» українського народу, хотіли цього їх члени чи ні, — тавро фальшивомонетчиків-підроблювачів доларів.

Для чого було потрібно Лебедеві зв'язувати ОУН з фальшуванням доларів саме тоді, коли якраз відчинилися джерела, які повинні були справжнім доларовим потоком вливатися в кишені ОУН і коли ще «золотий, брильянтовий фонд» ОУН не був розкрадений?

Мимохіть напрошується думка: мабуть, Лебедь уже тоді передбачав, що фальшиві долари — його дітище — стануть йому в пригоді у вирішальний момент, як ніж, якого він вбив-таки в спину планам Бандери.

На фоні тільки цього останнього факту (про який докладніше буде сказано далі) хіба не вимальовується справжнє обличчя цього «проводиря», духовного батька бандерівської підпільної друкарні фальшивих доларів!

Другий акт доларової афери розігрався вже у 1948 році — тоді, коли насправді ді-

йшло до розриву між Бандерою і Лебедем, тобто між ЗЧ ОУН і ЗП УГВР.

На той час Бандера, не потрапивши викинути Лебеда і Гриньоха з крісел обер-резидентів американської політичної розвідки, робив різні кроки, щоб позбавити їх ґрунту під ногами.

А щоб насолити політичній розвідці, яка взяла їх обох під свої опікуючі крила, Бандера вирішив доручити своїм представникам налагодити зв'язки з американською військовою розвідкою.

На той час представники Бандери могли дістатися до військової розвідки тільки через колишніх «союзників» Бандери — офіцерів гітлерівського Абверу, більша частина якого після війни, як відомо, увійшла із своїми штабами, відділами і, що головне, агентурою... як складова, притому ядра частина, в лави американської військової розвідки.

Своїм головним представником в торзі з розвідкою Бандера, за порадою свого побратима Тюшки Осипа, призначив Марійку Рибчук, яка на той час була вже дружиною судді ЗЧ ОУН. Він доручив їй заступати інтереси ЗЧ перед головним резидентом американської військової розвідки, колишнім офіцером гітлерівського Абверу Голіном.

В цьому може й не було б нічого дивного,

коли б не враховувати того, що Марійка Рибчук була агенткою Голіна ще під час війни, а після війни стала його «оком і вухом» в середовищі ЗЧ ОУН, вступивши за його дорученням у члени ЗЧ. Вона навіть вийшла заміж за одного з чоловіх бандерівців — доктора Рибчука, добившись не тільки титулу «фрау доктор», але й доступу до найінтимніших таємниць в оточенні Бандери.

Таким чином, цей бандерівський «дипломат» у спідниці здійснив, як здається на перший погляд, неможливе — в одній особі вмістив дві: як резидентка Голіна — Рибчук заступала його інтереси перед Бандерою і проводом ЗЧ, як представник Бандери — репрезентувала його і провід ЗЧ, їх «інтереси» перед Голіном і американською військовою розвідкою.

За рештки краєвих звітів, одержаних по війні від Шухевича з України, які були в розпорядженні Бандери і які ще Лебедь не встиг перепродати американській політичній розвідці, «фрау доктор» приносила долари від Голіна, затримуючи собі тільки скромних 10 відсотків (як було зазначено в «договорі» між нею і Бандерою). Проте ці звіти були застарілі. Треба було спішно готувати кандидатів на розвідників, які могли б забезпечити американців новою розвідочною інформацією. За

кожного кандидата, якого Голін мав дістати, «фрау доктор» обіцяли платити окремо солідний куш.

Саме тоді назріла konieczність висилки зв'язкових до Шухевича. Отже, Бандера задумав сполучити «необхідне з корисним», тобто за кожного зв'язкового витягнути у Голіна ще додаткового баришу.

Але слід зауважити, що висилка зв'язкових у край належала до компетенції референта крайового зв'язку. На той час Бандера доручив мені керівництво референтурою крайового зв'язку при проводі ЗЧ. Через те йому не залишалось нічого іншого, як відкрити мені всі таємниці, що стосувались його зобов'язань по відношенню до «фрау доктора» та Голіна.

Звичайно, я, вірний своїм переконанням, зложив протест проти такої ганьблячої співпраці. Але мій голос був голосом волаючого в пустелі, та ще й Бандера спритно заатакував мене аргументами, які тоді виглядали досить слушними. Він виклав справу так, ніби провід ЗЧ мусив на той час більше, ніж будь-коли, побудувати постійно діючу зв'язкову лінію до проводу ОУН в краю і, отже, мусив вислати туди вишколених радистів з потрібною радіоапаратурою тощо. А все це вимагало відповідного технічного спорядження, яке могли дати тільки американці, і... гроші, гроші, гроші.

Сам Бандера змалював мені катастрофічний стан каси. Я знав, що на висилку людей до краю я не вижебраю від нього ні сантимата. А в той час я був того переконання, що потреби ООН вимагають, щоб зв'язкова лінія була чинна, щоб зв'язкові пішли до краю. Мені нічого не залишалось робити, як погодитися з ним.

Все ж таки я добився від Бандери запевнення, що Марійка Рибчук не матиме права виступати перед Голіном, як офіційний представник ЗЧ, а як приватна резидентка..., і що Голіна, насправді ніколи не підуть в край як американські шпигуни. Але це були тільки запевнення і нічого не варті обіцянки, які він і не думав виконувати. Йому потрібні були гроші на купівлю рибної фірми в Аугсбургу, щоб нею заткнути пельку чоловікові своєї невідступної наложниці Марійки Мицик-Гарабач.

...Так! Адже всі гроші, які передавала «фрау доктор», Бандера наказав передавати Євгенові Гарабачеві, якого встиг призначити фінансовим референтом на місце Климишина. Гарабач купив на них на своє ім'я торговельну фірму, яка носила назву «організаційної». Проте, минуло небагато часу, як цей дипломований злодій «догосподарювався» до того, що фірма стала перед банкрутством. Для ви-

ходу з цього положення Бандера загарбав для Гарабача навіть і ті всі гроші, які дав Голін на висилку групи розвідників до краю. Ці долари Гарабач зачислив на своє особисте конто, як аліменти для старшого сінка, який, як перешіптувались, мав на борідці таку саму ямку, як і у провідника усієї ОУН. А фірма все ж пішла з молотка, залишивши ЗЧ ОУН ще й борги, пороблені Гарабачем.

Зв'язковим, які йшли на Україну, Бандера влаштував у лісі прощальну відправу, «обдарував» їх двогодинною «патріотичною» промовою, потиснув кожному руку і наказав начальникові своєї особистої охорони Банясові Михайлові дати кожному по пачці фальшивих доларів.

А коли за короткий час після того, за доносом Лебеда і Гриньоха, американці організували засідку на кордоні на цих зв'язкових, коли при арештованих були знайдені фальшиві долари, і Бандера опинився віч-на-віч перед небувалим скандалом, він наказав мені: «все мусить закінчитись на вас!» Іншими словами, я повинен був брати на себе всю відповідальність за друкування фальшивих доларів, притому в друкарні, про існування якої я навіть не підозрював... Повинен був іти далі в життя з ганьблячим тавром кримінального злочинця, фальшивника доларів.

...Чи ж не «геніальний» вихід з претяжкого стану, гідний справжнього провідника всієї ОУН?..

Але чи зумів він цим наказом, даним мені, уникнути того колосального скандалу, справжнім автором якого був Микола Лебедь і в роздумуванні якого Лебедь був особисто заінтересований?..

Ось яким лицемірним способом використав своє дітище — фальшиві долари — цей «Ярош» окаянний під час гризні за місце першого обер-резидента американської розвідки.

Про підготовку і відхід кур'єрів на Україну Лебедь докладно знав і був навіть інформований, незважаючи на явні розходження та конфлікт з Бандерою. (До речі, підбір кур'єрів та їх підготовку спочатку здійснювали його прихильники Антонович, який до мене очолював крайовий зв'язок, і Пришляк. Перебираючи референтуру, я перебрав і цих зв'язкових від Антоновича).

Підготовляючи відхід цієї групи на Україну, я особисто вважав своїм обов'язком не тільки інформувати секретаря закордонних зв'язків УГВР та голову Ради ОУН Миколу Лебеда про відхід групи, а навіть просив його про деякі практичні поради.

Сам Бандера не тільки не противився тому, але навіть доручив був мені зажадати від Ле-

беда бодай часткової участі у фінансуванні відправки кур'єрів з каси ЗП (на той час Бандера вже встиг конфіскувати на користь Гарабача всі долари, отримані від Голіна на висилку групи).

Лебедь знав також про те, що відхід групи кур'єрів у край є необхідним хоча б для того, щоб попередити Шухевича про те, що йому безпосередньо може загрожувати небезпека з боку його зв'язкової Дідик Галини — псевдо «Анна», яка могла бути під обсервацією радянських органів державної безпеки, як про це ми мали відомості. Та що йому було до Шухевича! Адже про ставлення Лебеда до Шухевича знають багато членів ОУН...

Спершу Лебедь погодився допомогти фінансувати кур'єрів і дав навіть мені деякі свої поради. Але в останні хвилини він виразно змінив своє ставлення відносно допомоги і порадив Бандері вийти з важкого положення шляхом випосадження зв'язкових фальшивими доларами.

Бандера, захлиснутий хвилею фінансової катастрофи, схопив спритно піднесену Лебедем соломинку і впровадив його пропозицію в життя. А Лебедеві тільки цього й треба було. Йому зовсім не випадало, щоб першими на Україну добилися представники від Бандери, що все ж таки було б доказом того, що Бан-

дєра має зв'язки з рештками підпілля на Ук-
раїні.

Лебедь і Гриньох нишком почали вживати всіх можливих заходів, щоб не допустити до відходу цю групу. Лебедь навіть вдався був до найбільшої підлоти, якої тільки можна було від нього сподіватися.

Маючи на меті залякати мене і добитися того, щоб я відмовився від допомоги Бандері у висилці зв'язкових на Україну, мене було повідомлено через Бутковського Івана — псев- до «Гуцул», що Лебедь попередив керівника рештків підпілля на Україні Шухевича, щоб той дав наказ розстріляти цих зв'язкових, як чужих агентів.

Коли ж цей шантаж не вдався. Лебедь пустив у хід Антоновича і Пришляка, щоб, використавши їхнє попереднє знайомство і впли- ви на деяких зв'язкових, посіяти серед них за- родки розброду.

А коли група все ж відійшла в напрямі кордону, Лебедь і Гриньох поспішили зробити донос американцям про те, що група випоса- джена фальшивими доларами і що я, як без- посередньо відповідальний за висилку групи, допустився обману супроти американської розвідки.

Як же ж аргументували мій «обман»?

А ось як. Підло донесли американцям, що

я, висилаючи групу, казав зв'язковим присягати на те, що вони не будуть збирати в краю розвідочних матеріалів і не будуть виконувати ніяких доручень шефів американської військової розвідки (насправді я таке зробив). Але це явно йшло врозріз із зобов'язаннями, взятими Бандерою.

І обидва ці високопоставлені мужі добилися свого: вони діждалися компрометуючого весь націоналістичний табір процесу над схопленими членами групи за наявність у них фальшивих доларів, тих самих доларів, духовним батьком яких був саме Микола Лебедь.

Чи на тому закінчилась доларова афера? О, ні!

Бандера, зваливши весь вантаж ганьби і відповідальності на мене та Баняса, не хотів розставатися з думкою про те, що скарб, захований у фальшивих доларах, втрачений для нього.

Замість того, щоб негайно доручити знищити друкарню фальшивих доларів та весь запас вже надрукованих доларів і тим самим затерти всі сліди цього нечуваного злочину, він наказав Климишину пустити їх в обіг.

Климишин радо взявся виконувати доручення Бандери, мріючи про великий заробіток для себе. Але Климишин — хитрун. Робити це сам він не наважився і в свою чергу дору-

чив продавати фальшиві долари провокатору Яблоневі, який, розпихаючи ці долари наліво й направо, розповсюджував водночас чутки про те, що ЗЧ ОУН — фальшивник долларів.

Американська кримінальна поліція то тут, то там фіксувала появу на «чорному ринку» фальшивих долларів, ідентичних до тих, які були знайдені при арештованих зв'язкових. Назрівав черговий скандал. Навіть Климишин занепокоївся. Але Бандера поспішив його запевнити, що, на випадок провалу, вся відповідальність знову впаде на мене, бо мені Бандера наказав брати за все відповідальність на себе.

Арештувавши зв'язкових і знайшовши при них фальшиві долари, американці піддали їх страшним тортурам. Один з них не витримав і розповів усе, як було. Він сказав, що Баняс вручав їм долари в присутності Бандери. Не міг він тільки назвати мого прізвища, бо не знав його точно і перекрутив його так, що офіцер американської кримінальної поліції зрозумів, що йдеться про Мацейка, виконавця атентату на польського міністра Перацького.

Цей офіцер аж руками сплеснув, що є нагода покарати «великого злочинця». Зачалися розшуки і гонитва. Згаданий зв'язковий погодився допомогти американцям зловити Баняса і Мацейка. Він припроводив американців у

студентський гуртожиток на Фіріхшуле, де він якийсь час перед своїм відходом на Україну проживав зі своїми друзями. Але там Баняса і Мацейка не було.

Американські криміналісти прийшли й до хати Баняса. Не заставши його, переказали, щоб він зголосився до них добровільно, бо вони його все одно зловлять. Переляканий на смерть перспективою сісти у в'язницю й втратити назавжди право на виїзд за океан, Баняс залементував переді мною і Бандерою, що він — невинна жертва, що йому не залишається нічого іншого, як піти і зголоситися до американців, і що він потрапить виплутати з біди і себе й Бандеру.

Бандера схопився за цю ідею і дозволив Банясові піти віддатися в руки американської кримінальної поліції, але під умовою, що він вигородить Бандеру, зваливши всю вину за фальшиві долари на мене. Так і сталося. Баняс пішов... Але хитрий охоронник Бандери розраховував, що наступив щасливий для нього момент блиснути своїми «дипломатичними якостями» перед американцями і налагодити при цій нагоді зв'язки з ними від імені проводу ОУН. Він зарекомендував себе перед американською кримінальною поліцією... аж сотенним УПА, заявивши, що прийшов вести переговори від імені проводу ОУН. Проте аме-

риканський офіцер, привітавши пана «сотника» кількома ляпасами, стусанами в живіт і у недипломатичну частину тіла, зарепетував про Мацейка. Та коли Баняс відрекомендувався ад'ютантом Бандери, пан офіцер приступив до «переговорів».

«Переговори» почалися з того, що «дипломат» Баняс розповів усе, як і домовився з Бандерою. Він заявив, що Бандера нічого не знав про фальшиві долари, що цей Мацейко обдурив і його і всіх, забравши собі правдиві долари, а зв'язковим давши фальшиві.

Ці «дипломатичні переговори» закінчилися тим, що Баняс підписав документ, щоправда від свого імені, про співпрацю з американською кримінальною поліцією і зобов'язався допомогти зловити Мацейка та викрасти «його» друкарню фальшивих доларів.

Обидві сторони були надзвичайно вдоволені і розсталися друзями.

Баняс, повернувшись з «переговорів», розповів щиро про все Бандері й мені. Я, посміявшись в душі над наївністю цього дипломата, який намагався використати доларову аферу для зав'язання справді дипломатичних зв'язків з американцями для проводу ЗЧ ОУН, дозволив йому «доносити» кримінальній поліції на себе все, що він «потрапить» про мене рознюхати.

Бандера ж, явно вдоволений з того, що Банясові майже пощастило вигородити його і зіпхнути всю вину на мене, наказав мені відправити свого начальника охорони на той світ. Я ще раз повторюю: наказав мені фізично знищити Баняса. Ще й зазначив, що треба негайно заткнути йому рота навіки, бо, мовляв, Баняс перетягнув мірку даних йому повноважень і йому не можна вірити, чи він насправді не захоче зрадити мене, а то й самого Бандеру, і що взагалі Баняс забагато вже знає, чого не повинен був знати.

Бандера, пробуючи схилити мене до свого чергового злочину, проговорився, що Баняс, знаючи його таємницю (я повинен був зрозуміти: таємницю про фальшиві долари), завжди зможе використати її навіть для шантажу проти Бандери. Але тут-то Бандера і справді зрадився з своїми інтенціями. І я, вже не вагаючись, відповів Бандері: «Саме тому, що Баняс знає «вашу таємницю», добре було б, якби ви особисто не давали наказу про його фізичну ліквідацію».

Не знаючи, чи з мого тону, чи з погляду очей, чи зі змісту моєї відповіді, Бандера зрозумів, що я не маю на думці таємниці про участь Бандери в доларовій афері. Він замовк, але був вражений тим, що і я знаю ту, другу

його таємницю, про яку, як він думав, знає тільки Баняс...

А яка ж ця друга таємниця Бандери, що задля неї Бандера захотів зігнати Баняса зі світу? Її історія коротка. Баняс і хлопці з охорони Бандери були свідками співжиття Бандери з його дружиною Славою. Вони не раз з обуренням розповідали мені, як провідник усієї ОУН бив свою дружину, а то й штурхав її в живіт тоді, коли вона була вагітна.

Один з хлопців, покинувши свій пост охоронця Бандери, прямо мені заявив, що він волисть, щоб його розстріляли, але він не може дивитися на знущання Бандери над жінкою.

Коли жінка Бандери поїхала до родового будинку родити третю дитину, Баняс віддав свою власну дружину в няньки до малих дітей Бандери. Того ж самого дня, коли вірний слуга Бандери повіз його дружину до родового будинку, Бандера намагався згвалтувати жінку Баняса, яка про все розповіла своєму чоловікові. Баняс, в свою чергу, з сльозами на очах, розповів цю таємницю мені.

В першій хвилі я хотів послати своїх хлопців, щоби відбити раз і назавжди Бандері охоту донжуанити. Думав навіть передати цю справу організаційному суду. Але сліпі й наївні побоювання за компрометацію інституції проводу всієї ОУН, а не Бандери, як осо-

би, — взяли верх. Я так і сказав Банясові і він погодився зі мною.

Я порадив йому бути самому суддею над Бандерою, заборонивши говорити будь-кому про це.

І Бандері довелося пережити одну з найстрашніших ночей... Баняс бичував його жахливо... Здається, ще ніхто так не змалював його портрет, як провідника і як людини, як це зробив Баняс. Проте Бандера залишився Бандерою. Він чекав тільки нагоди, щоб помститися над Банясом.

Таку нагоду створила доларова афера. І тільки те, що «друга таємниця» Бандери була відома ще й мені, врятувало життя Банясові.

Розміри газетної статті не дозволяють продовжувати розповідь про всі ці події. Я хотів лише допомогти тим, хто ще тримається націоналістичних закордонних організацій, побачити дійсне обличчя вождів і вожденьят, побачити їх такими. якими вони насправді були і залишилися.

З М І С Т

До членів симпатиків ОУН та до всіх українців, які живуть поза межа- ми рідної землі	3
Про так званий «визвольний фонд» або про сите корито Бандери, Стецька і К°	18
Тінь Бандери	36
Доларова афера	48

